

ВИБІР РЕДАКЦІЇ: СВІТ

США прагнуть посилити роль у Центральній Азії, де домінують Росія та Китай

Алекс Рауфоглу

17 жовтня 2026, 08:00

Державний секретар США Марко Рубіо іде до Середньої Азії з іще 200 представниками американського бізнесу

ВАШИНГТОН - Державний секретар США Марко Рубіо цими вихідними вирушає до Узбекистану для переговорів із представниками п'яти країн Центральної Азії. Адміністрація президента Дональда Трампа прагне зміцнити торговельно-економічні зв'язки та розширити стратегічну присутність Вашингтона в регіоні.

Марко Рубіо візьме участь у міністерській зустрічі у **форматі C5+1**, яка відбудеться 17–20 жовтня в Самарканді та об'єднає Сполучені Штати й п'ять країн Центральної Азії – Казахстан, Киргизстан, Таджикистан, Туркменістан та Узбекистан.

Він також проведе двосторонні зустрічі з високопосадовцями всіх п'яти країн і очолить торговельно-економічну делегацію, до складу якої увійдуть понад 200 представників бізнесу, повідомив Державний департамент США 13 жовтня.

“ Країни Центральної Азії насправді не дуже хочуть змінювати російське домінування на китайське

Кен Моріясу

Візит відбувається на тлі зростання інтересу США до критично важливих мінеральних ресурсів Центральної Азії, її енергетичних ресурсів і транспортних коридорів. Водночас уряди країн регіону прагнуть диверсифікувати міжнародні партнерства та зменшити залежність від традиційних центрів впливу.

«Ця безпрецедентна активізація взаємодії між США та країнами Центральної Азії, а також цей візит можуть стати першим кроком у цьому напрямку», – сказав Радіо Свобода **Кен Моріясу**, старший науковий співробітник **Інституту Гадсона**.

«Країни Центральної Азії насправді не дуже хочуть змінювати російське домінування на китайське», – зазначив він, пояснюючи, чому столиці держав регіону прагнуть розвивати відносини з Вашингтоном та європейськими партнерами.

Президент США Дональд Трамп на зустрічі з лідерами п'яти країн Центральної Азії - Казахстану, Киргизстану, Таджикистану, Туркменістану та Узбекистану, Вашингтон, США, 6 листопада 2025 року

Війна Росії проти України відвернула увагу Москви та частину її ресурсів, створивши можливості для інших держав поглибити зв'язки з Центральною Азією.

Тим часом Китай розширив свою присутність у регіоні завдяки торгівлі, інвестиціям в інфраструктуру та своїй масштабній ініціативі «Один пояс, один шлях».

«Адміністрація Трампа значною мірою зосереджена на власних інтересах, інтересах Америки та глобальній конкуренції з Китаєм», – вважає **Аріель Коен**, позаштатний старший науковий співробітник Атлантичної ради та керівний директор програми з питань енергетики, зростання і безпеки Міжнародного центру оподаткування та інвестицій.

«Очевидно, що Китай є домінантним економічним партнером, а Росія досі має численні зв'язки у сфері безпеки. Але Сполучені Штати не збираються йти з регіону й залишати це поле діяльності», – додав Коен.

Зміцнення економічних і дипломатичних зв'язків може допомогти Вашингтону забезпечити стабільність ланцюгів постачання, розширити комерційні можливості

та не допустити, щоб якась одна держава здобула переважний вплив у всьому регіоні.

Лідери Китаю та п'яти країн Центральної Азії з дружинами під час церемонії відкриття саміту «Китай – Центральна Азія» в Сіані, Китай, 18 травня 2023 року

На думку аналітиків, запланована участь делегації з понад 200 представників бізнесу підкреслює акцент адміністрації США на економічній дипломатії. Вони додають, що Вашингтон сподівається перетворити активізацію контактів на інвестиції та ділові угоди в різних секторах економіки.

Критично важливі мінеральні ресурси є важливою складовою цих інтересів, однак стратегічне значення Центральної Азії також визначається її географічним розташуванням між Китаєм, Росією, Південною Азією та Європою.

Транспортні маршрути, які з'єднують регіон із міжнародними ринками, набувають дедалі більшого значення, оскільки уряди шукають альтернативи шляхам, що проходять через Росію.

Моріясу звернув увагу на **Середній коридор – транспортний маршрут, який з'єднує Центральну Азію з Європою через Каспійське море та Південний Кавказ**, – як на одну з ширших стратегічних можливостей.

Посилення присутності американських компаній уздовж цих маршрутів може сприяти формуванню довгострокових економічних інтересів США в регіоні.

Успіх візиту залежатиме від того, чи вдасться перетворити дипломатичну активність на конкретні інвестиційні зобов'язання та сталу економічну співпрацю, а не обмежитися лише зустріччю високого рівня.

Державний секретар США Марко Рубіо показує виступає на прийомі за участю міністрів закордонних справ країн Центральної Азії в Державному департаменті США у Вашингтоні, 5 листопада 2025 року

Боротьба за вплив у Центральній Азії

Проведення зустрічі дає Узбекистану можливість зміцнити відносини з Вашингтоном і водночас підвищити свій статус як регіонального дипломатичного центру.

Президент **Шавкат Мірзійоєв** неодноразово прагнув активізувати співпрацю зі Сполученими Штатами.

Вашингтон запросив Мірзійоєва та президента Казахстану **Касима-Жомарта Токаєва** взяти участь у саміті «Групи двадцяти» (G20), який відбудеться в грудні в Маямі.

Активізація дипломатичних контактів спричинила припущення щодо **можливого візиту президента Дональда Трампа до Центральної Азії**. Така поїздка стала б

безпрецедентним кроком для чинного президента США і, можливо, забезпечила б Вашингтону більш регулярні контакти з лідерами регіону.

Лора Ліндерман, старша наукова співробітниця **Американської ради із зовнішньої політики та директорка програм Інституту Центральної Азії та Кавказу**, заявила, що участь Рубіо в зустрічі C5+1 вже сама по собі є позитивним кроком.

За її словами, розширення формату за рахунок Азербайджану – зі створенням механізму C6+1 – могло б зробити цю співпрацю амбітнішою.

«Захід вважали б ще більшим успіхом, якби США розширили формат до C6+1 і включили до нього Азербайджан», – сказала Ліндерман Радіо Свобода.

**“ Інтерес до
Узбекистану та інших країн
регіону має як особистий,
так і інституційний
характер**

Американський бізнесмен

Один із високопоставлених представників фінансових кіл Волл-стріт, який вирушає до Самарканда у складі делегації Рубіо, розповів, що за кілька десятиліть роботи з країнами регіону він ще ніколи не бачив такого значного інтересу з боку американського бізнесу.

Він говорив на умовах анонімності, оскільки не був уповноважений спілкуватися зі ЗМІ.

«Ми знаємо, що між членами адміністрації Трампа та деякими президентами країн Центральної Азії існують тісні особисті зв'язки. Але нинішній інтерес до Узбекистану та інших країн регіону виходить за межі цих відносин. Він має як особистий, так і інституційний характер», – сказав він Радіо Свобода.

За словами співрозмовника, зростання інтересу американських компаній також зумовлене посиленням економічної конкуренції з Китаєм.

«Американський бізнес усвідомив, що якщо він не активізує свою діяльність у регіоні, Китай незабаром поглине там усе. Американські компанії хочуть конкурувати з Китаєм у глобальному масштабі, а також безпосередньо біля його кордонів, адже цей регіон розташований поруч із ним», – зазначив він.

Після Узбекистану Рубіо вирушить до індійських міст Мумбаї та Джайпур. Це буде його другий офіційний візит до Індії цього року.

Під час візиту він має зустрітися з представниками влади та бізнесу, щоб обговорити стратегічне партнерство між США та Індією, регіональні й глобальні питання, співпрацю в енергетичній сфері та інвестиції.

У підготовці матеріалу брала участь Заміра Ешанова

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Токаєв закликав Путіна «заморозити» війну в Україні та перейти до «дипломатії і переговорів»

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Китай міг би спокуситися». Яку ціну Сі може назвати Трампу за відмову від підтримки Росії

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Між США і Китаєм. Чи доведеться Казахстану обирати сторону в боротьбі за ІІІ

Алекс Рауфоглу

Старший кореспондент Радіо Вільна Європа / Радіо Свобода у Вашингтоні, округ Колумбія.

Світ

Політика

Економіка

США

Вибір редакції: світ